

riska konsekvenser som den nu framlagda propositionen anger, synes man böra överväga modifieringar i denna lag.

Enligt vår uppfattning är en organisation enligt utredningsminoritetens förslag, vilket bättre beaktar bl. a. det kommunala ansvaret för planläggning, byggnadsväsen och bostadsbyggande, att föredra ur såväl kommunernas som framför allt allmänhetens synpunkt.

Under återopande av det anförda får vi därför hemställa,

att riksdagen i anledning av proposition nr 188 måtte uttala,

att kommun som så önskar skall ha rätt att bibehålla eller nyinrätta egen fastighetsbildningsorganisation om ej särskilda skäl talar däremot, samt

att sådan organisation skall ges en ställning i princip motsvarande de nuvarande stadsingenjörskontorens.

Stockholm den 24 november 1970

Lars Schött (m)

Gunnar Wallmark (m)

Per Blomquist (m)

Nr 1369

Av herr Skårman m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 188, med förslag till riktlinjer för omorganisation av lantmäteriverksamheten.

(Lika lydande med motion nr 1584 i Andra kammaren)

I proposition nr 188 till riksdagen med förslag till riktlinjer för omorganisation av lantmäteriverksamheten föreslås för tredje gången inom en tidrymd av mindre än 25 år en genomgripande reform av lantmäteriet. Såsom skäl för omorganisationen anföres denna gång bl. a. tillkomsten av den nya fastighetsbildningslagen, som riksdagen antog under vårsessionen. Som motiv för organisationsförändringarna har tidigare framför allt åberopats rationaliseringsskäl samt pågående strukturförändringar inom samhället, vilka senare på ett effektivare sätt måste bevakas och ledas av statsmakterna.

Resultatet av de åren 1947 och 1960 beslutade organisationsförändringarna har emellertid varit motsatsen till vad man i allmänhet avser med rationaliseringsåtgärder, nämligen snabbare verkställighet, effektivare hand-

läggning och därmed lägre förrättningskostnader. Så har t. ex. kostnaderna för en avstyckning, som före förstatligandet år 1947 generellt var 35 kr., nu stigit till lägst 1 000 kr. Tid ersättningen, som tillämpas för flertalet lantmäteriåtgärder, har på samma sätt ökats från 1947, då sportlersystemet gällde, 12 kr./dag till nu 102 kr./tim. Den förrättningssökande allmänheten har således belastats med taxor, som så gott som årligen höjts i en takt, som mångfaldigt överstiger varje känt kostnadsindex. Detta förhållande har påtalats vid olika tillfällen och senast i motioner med anledning av årets statsverksproposition.

Den senaste taxehöjningen verkställdes den 28 november 1969 (SFS 1969 nr 627—629). I den framställning som föranledde taxehöjningen konstaterade lantmäteristyrelsen, att de av riksdagen beslutade grunderna för kostnadstäckning visserligen gav skäl för en taxehöjning, men uttalade samtidigt att denna bort anstå bland annat av den orsaken att Utredningen rörande fastighetsbildnings- och mätningsväsendets organisation (UFM) upptagit taxefrågan till grundlig behandling. Taxan höjdes likväl med verkan från ingången av år 1970.

De ovan omförmälda motionerna avslogs under åberopande av utredningens förslag som remissbehandlats och närmare kommer att prövas av Kungl. Maj:t.

Som framgår av propositionen (s. 60) föreslog utredningen att det allmänna skall svara för en större andel av kostnaderna för förrättningsverksamheten än tidigare. Motivet, som gäller för närvarande och kommer att ytterligare förstärkas i och med tillämpningen av den nya fastighetsbildningslagen, var helt enkelt att samhället har ett klart intresse i verksamheten och av att erforderliga åtgärder kommer till stånd. Utredningen föreslog således att det allmänna skall svara för 20 procent av kostnaderna för den förrättningsverksamhet, som leder till nybildning av fastigheter, och för 40 procent av kostnaderna för övrig förrättningsverksamhet. Förslaget har tillstyrkts i de allra flesta remissyttrandena.

För närvarande gäller att förrättnings- och uppdragsverksamhet som utförts av lantmäteriet i princip skall vara självbärande. En viss »subventionering» sker dock av åtgärder, som verkställs utanför detaljplanelagt område. Subventioneringen varierar från 15 % för sammanläggningar till 50 % för äganderättsutredningar. Det är därvid att märka, att sistnämnda utredningar tidigare ofta verkställdes av ägodelnings- och inskrivningsmyndigheten helt på det allmännas bekostnad.

Det finns inte anledning att här upprepa motiven för att hålla lantmäterikostnaderna på en skälig nivå. Anmärkas bör dock, att begreppet »subvention» i detta sammanhang icke är korrekt. Om samhället av skilda planmässiga, organisatoriska och tekniska skäl vill ha en åtgärd verkställd på ett speciellt sätt, t. ex. med angelägna samrådsförfaranden, under iakttagande av samspel mellan registrerings- och inskrivningsavgifter, eller på ett

kvalificerat tekniskt sätt, då bör också samhället svara för den del av förrättningsverksamheten som betingas av dessa speciella åtgärder. Att kalla den del av kostnaderna som faller på sådana åtgärder för subvention kan inte vara riktigt och förvillar bedömningen av det skäligen i att fördela kostnaderna mellan den enskilde sakägaren å ena sidan och stat och kommun å andra sidan. Den enskilde sakägaren bör givetvis svara för den del av kostnaderna, som förrättningen skulle ha betingat, därest densamma utförts på ett rationellt sätt och med verkställande allenast av de åtgärder som är betingade av hans behov och intressen. Ett exempel som snart blir aktuellt må nämnas.

Den nya fastighetsbildningslagen, som skall träda i kraft den 1 januari 1972, innehåller många formella nyheter och ålägger förrättningslantmätaren en rad nya och mycket ansvarskrävande uppgifter. Även om fortbildning redan sker så måste dessa nya uppgifter fordra icke blott noggrann prövning utöver det vanliga utan även i tveksamma fall samråd utöver det vanliga med olika myndigheter och överordnade. Allt detta tar extra tid. De flesta åtgärder debiteras efter tid, och förrättningsmannens tid debiteras efter 102 kr./tim. om man inte hinner att ytterligare höja taxan dessförinnan. Det kan bli extra kostsamma förrättningar. Kan det vara riktigt att hela den kostnaden lägges på den enskilde sakägaren. Kan man förvåna sig över om denne på olika sätt försöker undvika officiella åtgärder om dessa bedömes för dyra, så som man gjort i Dalarna och på lång sikt orsakat statsverket mycket krångel och mycket utgifter.

Under åberopande av vad ovan anförts och under åberopande av betänkandet Nytt lantmäteri (SOU 1969: 43) jämte vad som tidigare i år anförts i motioner om lantmäteritaxan hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 188 måtte besluta att det allmänna skall svara för 20 % av kostnaderna för den förrättningsverksamhet som leder till nybildning av fastigheter och för 40 % av kostnaderna för övrig förrättningsverksamhet.

Stockholm den 24 november 1970

Bo Skårman (fp)

Eskil Tistad (fp)

Karl Pettersson (m)

Ebbe Ohlsson (m)

S.-O. Österdahl (fp)
